



Guerra i despullament: l'espoliació de les terres agrícoles ucraïneses

Reproduïm en aquesta Carta un informe de l'Oakland Institute, una ONG nord-americana. Ens diuen que els nostres governs donen suport a una guerra "per la sobirania d'Ucraïna", quan l'informe explica com la principal riquesa del país està sent lliurada a les multinacionals, i com el país està escanyat per un deute creixent que condicionarà la seva sobirania durant decennis. També els diuen als nostres agricultors que cal acceptar la lliure entrada de productes ucraïnesos "per ajudar el poble ucraïnès", quan, en realitat, els que se'n beneficien són les multinacionals que controlen l'exportació de productes agrícoles d'Ucraïna. Sense oblidar en cap moment que Putin va imposar el 2001, igualment, una llei de privatització de la terra.

Des de la invasió russa el febrer de 2022, la guerra a Ucraïna ha estat al centre de la política exterior i dels mitjans de comunicació. Tot i això, s'ha prestat poca atenció a una qüestió important que està al centre del conflicte: qui controla les terres de cultiu al país conegut com el "graner d'Europa"?

Aquest informe Guerra i despullament: l'espoliació de les terres agrícoles ucraïneses omple aquest buit en identificar els interessos que controlen les terres agrícoles d'Ucraïna i presentar una anàlisi dels esdeveniments respecte a la propietat de la terra al país. Això inclou la reforma agrària molt controvertida que va tenir lloc el 2001 com a part del programa d'ajust estructural llançat sota els auspicis de les institucions financeres occidentals, després de la instal·lació d'un govern pro-Unió Europea (UE) després de la "revolució de Maidan" el 2014.

Amb 33 milions d'hectàrees de terra cultivable, Ucraïna té grans extensions d'algunes de les terres agrícoles més fèrtils del món. Des de principis de la dècada del 1990, les privatitzacions i l'administració corrupta han concentrat la terra en mans d'una classe oligàrquica nova. Al voltant de 4,3 milions

d'hectàrees estan dedicades a l'agricultura industrial, i la majoria, tres milions d'hectàrees, estan en mans d'una dotzena de grans empreses de l'agronogoci. A més, segons el Govern, uns cinc milions d'hectàrees -de la mida de dues Crimees- han estat "robades" a l'Estat ucraïnès per interessos privats. Per tant, la superfície total de terra controlada per oligarques, corruptes i grans empreses de l'agronogoci és de més de nou milions d'hectàrees, és a dir, més del 28% de la terra cultivable del país. La resta és utilitzat per més de vuit milions d'agricultors ucraïnesos.

Paradisos fiscals i milers d'acomiadaments

Els que controlen les terres ucraïneses avui són una barreja d'oligarques i diversos interessos estrangers, la majoria europeus i nord-americans, inclòs un fons de capital privat amb seu als Estats Units i el fons sobirà d'Aràbia Saudita. Excepte una, les deu empreses que controlen més sòl estan registrades a l'estranger, principalment en paradisos fiscals com Xipre o Luxemburg. Fins i tot quan estan dirigides i controlades en gran mesura per un oligarca fundador, diverses d'aquestes empreses s'han obert als capitals, i els bancs i els fons d'inversió occi-

dentials controlen ara una part significativa de les seves accions.

L'informe identifica una sèrie d'inversors líders, com ara Vanguard Group, Kopernic Global Investors, BNP Asset Management Holding, NN Investment Partners Holdings (una subsidiària de Goldman Sachs) i Norges Bank Investment Management, que administra el fons sobirà de Noruega. Diversos dels principals fons de pensions, fundacions i dotacions universitàries dels Estats Units també han invertit en terres ucraïneses a través de NCH Capital, fons de capital privat amb seu als Estats Units que és el cinquè terratinent més gran d'Ucraïna.

La majoria d'aquestes empreses estan endeutades amb institucions financeres occidentals, especialment el Banc Europeu de Reconstrucció i Desenvolupament (BERD), el Banc Europeu d'Inversions (BEI) i la Corporació Financera Internacional (CFI), el braç del sector privat del Banc Mundial. Juntament, aquestes institucions han estat importants prestadors per a les empreses agrícoles a Ucraïna, amb gairebé 1.700 milions de dòlars prestats a només sis de les empreses agrícoles més grans en els darrers anys.



Campanya d'extensió i subscripcions a aquesta Carta Setmanal

Si no la reps, et convidem a que la rebis cada setmana. Si la reps, et proposem que subscriguis a altres companyes i companys als quals pugui interessar.

L'elaboració i enviament d'aquesta Carta comporta algunes despeses. El POSI, que l'edita, no té ni vol subvencions, tota la seva activitat i les seves publicacions són finançades exclusivament per treballadores i treballadors, que volen recolzar, en aquest cas, la publicació de la Carta Setmanal. Demanem un suport de 5 EUROS a l'any, o més si us sembla.

Per rebre-la, envia un correu electrònic a: inforposi@gmail.com o entra a la nostra Web: <http://www.posicuarta.org>

Nostre compte corrent en La Caixa és: 2100 2812 51 0200071314. Indicant: Recolzo Carta Setmanal



Partido Obrero Socialista Internacionalista
Sección en España de la IV Internacional

Carrer Desengaño, 12 (1º 3A). 28004 - Madrid
Teléfono: 91 522 23 56 - Fax: 91 521 72 01
<http://www.posicuarta.org>
Busca'ns en Twitter: @posicuarta

Altres prestadors importants són una barreja d'institucions financeres principalment europees i nord-americanes, tant públiques com privades.

Aquest deute no només atorga als creditors interessos financers en els resultats de les empreses de l'agronegoci, sinó que també els dona un palanquejament significatiu. La reestructuració del deute de UkrLandFarming, una de les empreses propietàries de terres a Ucraïna, és una prova d'això. Va involucrar creditors com les agències estatals d'importació i exportació dels Estats Units, Canadà i Dinamarca, entre d'altres, i va conduir a canvis organitzatius significatius, inclòs l'acomiadament de milers de treballadors.

Frau i corrupció

Aquest finançament internacional beneficia directament els oligarques, molts dels quals estan acusats de frau i corrupció, així com els fons estrangers i empreses associades com a accionistes o creditors. Mentrestant, els agricultors ucraïnesos han de treballar amb terres i fons limitats, i molts estan ara a punt de pobresa. Les dades mostren que aquests agricultors pràcticament no reben suport en comparació de l'agroindústria i els oligarques. El Fons de Garantia Parcial de Crèdit, creat pel Banc Mundial per donar suport als petits agricultors, puja a només 5,4 milions de dòlars, una quantitat insignificant en comparació dels milers de milions assignats a les grans empreses agroindustrials.

En els darrers anys, els països occidentals i les seves institucions han proporcionat una assistència militar i econòmica massiva a Ucraïna, que s'ha convertit en el receptor d'ajuda exterior més gran dels Estats Units, la primera vegada des del Pla Marshall que un país europeu ocupa aquest primer lloc. Al desembre del 2022, menys d'un any després de l'inici de la guerra, els Estats Units van destinar més de 113.000 milions de dòlars a Ucraïna, inclosos 65.000 milions de dòlars en ajuda militar, més que no pas tot el pressupost del Departament d'Estat i USAID.

Un "mercat" creat per Zelenski el 2020

L'informe detalla com l'ajuda occidental està condicionada a un programa d'ajust estructural dràstic, que inclou mesures

d'austeritat, retallades a les xarxes de la Seguretat Social i privatització de sectors clau de l'economia. Una de les condicions clau va ser la creació d'un mercat de terres, establert el 2020 sota el president Zelensky, malgrat l'oposició de la majoria dels ucraïnesos que temien que exacerbés la corrupció al sector agrícola i enfortís el seu control per part de poderosos interessos.

Les troballes de l'informe confirmen aquesta preocupació, mostrant que és probable que la creació d'un mercat de terres augmenti encara més la quantitat de terres agrícoles a mans d'oligarques i grans corporacions d'agronegoci. Aquests darrers ja han començat a ampliar la seva base de terres. Kernel ha anunciat plans per augmentar la seva reserva de terres a 700.000 hectàrees, davant les 506.000 hectàrees del 2021. De la mateixa manera, MHP, que actualment controla 360.000 hectàrees de terra, està intentant ampliar les seves propietats a 550.000. MHP també eludiria les restriccions a la compra de terres en exigir als seus empleats que comprin terres i les arrendin a l'empresa.

A més, en donar suport a les grans corporacions de l'agronegoci, les institucions financeres internacionals estan subsidiant la concentració de la terra i un model industrial d'agricultura basat en l'ús intensiu d'insums sintètics, combustibles fòssils i monocultius a gran escala, que han demostrat ser destructius des de fa molt de temps per al medi ambient i la societat. Per contra, els petits agricultors ucraïnesos mostren resiliència i un gran potencial per liderar l'expansió d'un model de producció diferent basat en l'agroecologia, la sostenibilitat ambiental i la producció d'aliments saludables. Els petits i mitjans agricultors d'Ucraïna són els que garanteixen la seguretat alimentària del país, mentre que les grans empreses de l'agronegoci s'orienten cap als mercats d'exportació.

Al desembre de 2022, una coalició d'organitzacions d'agricultors, acadèmics i ONG va demanar al govern ucraïnès que suspengués la Llei de Reforma Agrària de 2020 i totes les transaccions de terres al mercat durant la guerra i la postguerra, "per tal de garantir la seguretat nacional i la preservació de la integritat territorial del país en temps de guerra i durant el període de reconstrucció de la postguerra". Com expli-

ca la professora Olena Borodina, de l'Acadèmia Nacional de Ciències d'Ucraïna (NASU), "avui dia, milers de fills i filles del camp, agricultors, lluitent i moren a la guerra. Ho van perdre tot. Els processos de compravenda de terres estan cada cop més liberalitzats i publicitats. Això realment amenaça els drets dels ucraïnesos a la seva terra, per la qual donen les seves vides".

Sota el control de l'FMI

En un moment en què el patiment i el desplaçament són considerables, s'han perdut innombrables vides i s'han gastat considerables recursos financers en el control d'Ucraïna, aquest informe planteja preocupacions serioses sobre el futur de les terres de cultiu i la producció d'aliments al país, que corre un alt risc de ser controlat cada cop més per oligarques i interessos estrangers.

Aquestes preocupacions es veuen exacerbades per l' sorprenent i creixent deute extern d'Ucraïna, contret a costa de les condicions de vida de la població a causa de les mesures imposades pel programa d'ajust estructural.

Ucraïna és ara el tercer deutor més gran del món amb el Fons Monetari Internacional (FMI) i és probable que la seva aclaparadora càrrega de deute exerceixi una pressió addicional sobre els seus creditors, forquilles de bons i institucions financeres internacionals sobre com s'ha de dur a terme la reconstrucció de postguerra, que s'estima que costarà 750.000 milions de dòlars. Aquests poderosos actors ja han indicat explícitament que utilitzaran la seva influència per privatitzar encara més el sector públic del país i liberalitzar-ne l'agricultura.

El final de la guerra hauria de ser el moment i l'oportunitat de fer exactament el contrari, és a dir, la redefinició del model econòmic que ja no estaria dominat per l'oligarquia i la corrupció, sinó que la terra i els recursos serien controlats per i per els ucraïnesos.

Això podria constituir la base per a la transformació del sector agrícola per fer-ho més democràtic i sostenible econòmicament i socialment. La política internacional i el suport financer s'han d'orientar cap a aquesta transformació, per beneficiar la població i els agricultors en lloc dels oligarques i els interessos financers estrangers.

Els nostres compromisos...



www.posicuarta.org